

Maczó Péter

Talán tíz éve is van már annak, hogy a fenti címmel bemutatkozó kiállítást szerveztünk...

Most – valóban jogosan – használhatjuk ezt a minősítést, mert a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen öt szemesztert végzett felsőfokú tipográfusok bemutatott anyagát a bírálóbizottság értékelte magasra.

Idén 12 hallgató 12 szakemberrel szemben, szóban is bizonyította: tudja mit miért csinál.

A tervező grafikának e a keskeny szelvéhez nem elég a manuális készség, a jó kreatív képesség.

Ahogy Milton Glaser mondja: *A tipográfia művelése megkívánja mind az ösztönös megérzést, mind a technikai tudás tekintélyes mennyiségének elsajátítását. A tipográfia először érthetetlen műszakinak tűnik, de fokozatosan felfedi lényegét...*

Nos akkor a lényegre térve: A záróvizsga feladatai között – tradícióink szerint – szerepelt egy korábban megjelent könyv (többnyire és inkább illusztrált

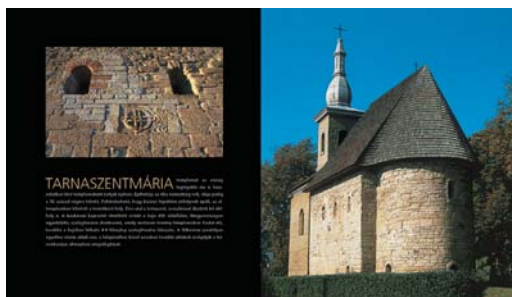
szakmai kiadvány) újratervezése, amely a tartalom és funkció szerint jelenthette a formátum újragondolását is, ám mindenképp lehetőséget kínált a kiviteli technika korszerűbb megoldásainak alkalmazására.

A fotóalbum – második feladatként – műfajilag hangsúlyosan a képszerkesztésről szól. A hallgató kedve vagy tehetősége szerint választott témájában egy legalább 16 oldalas kiadványt kell tervezzen, amelynek fotóit maga készítheti el,

vagy ismerős fotósra bízta. Természetesen a képek válogatása, az oldalak komponálása és az egész történet felépítése része a feladatnak.

A poszter – harmadik feladatunk – léptékbeni váltás. Zenei tárgyú, bármely előadó, stílus, együttes vagy zeneszerző és műve témája lehet, tetszés szerint. A záróvizsgán a bizottság természetesen belehallgat a kiválasztott kompozícióba.

És most pár szóval a hallgatókról, munkáik alapján:

Bede Tamásné fotóalbuma hazánk válogatott, szép műemlék épületeit mutatja be Tóth József fotóművész képeivel (előző oldal)

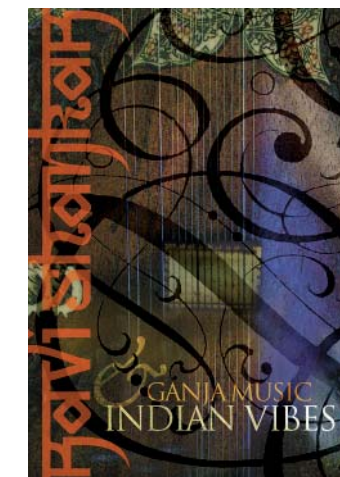
Gubán Kornélia fekete-fehérben komponált fotóalbuma a balettpróbákon készült

Bede Tamásné Joga és izometria témájú könyve, a szándékot jól szolgáló fekete-fehér képeinek marginális elrendezésével áttekinthető olvasmányt kínált a téma iránt érdeklődőknek. *Épített környezetünk* című fotóalbuma külföldi vendégeinknek is büszkén mutogatott épületeit Tóth József szép fotóival mutatta be. Plakátjának az elmúlt év ünnepi évfordulójához méltóan Bartókot választotta. Poszterén a zeneszerző múzeumát idéző vaskerítés különös perspektívában bemutatott ornamentikája vált erőteljes grafikai motívummá.

Gubán Kornélia útikönyve a Balatonról szól. A tervező tiszteletben tartja a hagyományokat. Áttekinthető szerkesztésével használható segítséget kínál az odautazóknak. Líraibb és ér-

zékletesebb a balettpróbákról szóló fotóalbuma. A kiemelt, egész oldalas részletfotók és az elkapott mozdulat pillanatba sűrítése oldalpárról oldalpárra alkot lendületes sorozatot. Monochrom plakátját a Győri Balett egy korábbi Stabat Mater előadásához készítette.

Kalmár Dóra friss szemléletével megújította a szobanövényekről szóló könyvet. Nem csak a gondos tördelés, a képek bátor válogatása és a könyv egészére jellemző elegáns, harmonikus komponálás bizonyos szempontból sajátos, az egyszerűhöz vonzó tervezői képességeit mutatta, amelynek markáns példája a *Káosz Amigos Zéro* dalára alkotott, mélygarázsok számsoraira komponált fotóalbuma is. A képek kozmetikázatlan valóságát a tipo-

Klebercz Kriszta zenei plakátja Indiát idézi

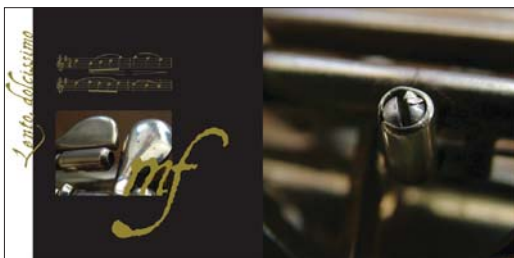

Kalmár Dóra fotografikus albuma egy garázsról, Kurucz Dóra fotói a zene különös világáról szólnak...

gráfia láthatóan nagy örömmel készített kis számköltevény-mátrixai egészítették oldalpár-rá. A Lamb zene plakátja – a műhöz illő – monoton motívumok fölé rendelt címsorával ezt a tudatos, és látványában is sikeres tervezői attitűdöt erősíti fel.

Klebercz Kriszta Harcművészetekről szóló könyv ellentéren elegáns köntösbe kötött népszerű tanulmánykötet, amelynek grafikai illusztrációi nehéz helyzetbe hozták az alkotót. A könyv eredeti képanyagának újragondolása itt többletmunkát jelentett. Mégis, vagy éppen a varázslatos kelet vonzása, hogy plakátján az indiai Ganja music bemutatására vállalkozott. A fotóalbum címe L'Opéra Dóna, azaz egy előadás képei. Ebben a műfajban, a képek szikár komponáltsága és a szöveges mondanivaló szerkezete mellett a tipográfus grafikai motívumaival keresett kitörési lehetőségeket.

Kurucz Dóra majdnem jobb fotós, mint tipográfus, mondhatnánk gonoszul, de elismeréssel, mert munkáinak zömé-

Kurucz Dóra szép szakkönyvében a képek szalagjához igazította a tartalmat. Egész oldalas fotóin a szőlő- és bortermelés mikrovilágát látványosan közel hozza. Balra és lent: Schneider Sarolta tipós posztere és három oldalpár fotóalbumából.

ben saját képeivel dolgozott. Tervei közül hangulatával, erős közeli részleteivel az öreg instrumentum fotóalbuma egészes szép etűdnek mondható. Fotóira ravasz módon kis színt csempészsze tette szinte festőivé a kopott zeneszerszámot.

A legjobb képe azonban Magyar borkultúra kötetében látható: frappáns fotóján a zsenge szőlőkacs zöld hajtása egészoldalas képként kunkorodik. Ez

a könyv méltán számíthatna újrakiadásra (ha a kiadó látta volna munkáját), amely a tartalomjegyzéktől a záró szövegéig tudatos, végiggondolt mű.

Magyar Csaba sok időt áldozott munkájára. Az *európai építészeti főbb irányvonalai* című könyvtervében a védőborítótól az előzéken át a belső oldalpárokig jelét adja jó kompozíciós készségének. Gondos igényességével, saját formajegyeinek alkalmazásával, konzekvens szerkesztésével, a szöveg arányos tervezésével alkotta újra e kötetet. Fotóalbuma – témája szerint – igazán közel áll hozzánk könyvbarátokhoz, hiszen a mérített papír finomsága, felületének puhasága és egyedisége vonzó a laikus számára is. A pa-

Electrobank: Magyar Csaba zenei posztere, és Sóllyom Melinda olajos fémforgács szagú gépkönyve, valamint ízes zenei posztere

pírmerítő mester munkáját bemutató album kronológiai következetességgel kalauzol végig a papírmerítés stációi között, és érzelmi közelségbe hozza ezt a régi mesterséget. Előbb, és végzetül is tapinthatóvá teszi számunkra a kötet egyedi fűzésű borítójával... *Electrobank* plakátja egy más világ. Talán arra jó, hogy lássuk a fiatal tervező napjaink zenei világában is talál tipográfiai kihívásokat.

Schneider Sarolta aprólékos részletességgel alkotta újjá a *Középkori várak* kötetét. Kartonált és keménytáblás változatot

Szafner Bea temperamentumos fotóalbumához stílusos alnyomatot komponált. A dalok kétnyelvűségének tordelése egyedi és érdekes. Az alsó képen Kurucz Dóra zenei posztere látható.

is tervezett. Könyvében a két-hasábos, aszimmetrikus tördelés a főszöveg mellett rugalmas képszerkesztési lehetőséget ad a marginális grafikák és a két hasábot átkötő nagyobb fotók elhelyezéséhez. A direkt kísérőszín egységessé teszi a látványt, és módot ad a rajzi részletek színesítésére is. Fotóalbuma személyes ihletésű, nagyszülei padlásán tett kirándulása a múlhatatlan időt idézi. Semmiségek, fények és árnyékok, poros kacatok kapnak különös lehetőséget. A tervező ínyenc tipográfijával árnyalja, átköti és feloldja a belső rendet. Zenei posztere igazi stílusgyakorlat.

Sóllyom Melinda könyvtervében **Kákossy László: Ré fiai** című egyiptomi témájú könyvét mutatta be. A téma varázslatos, a

könyv szerkezete átlátható. Folyamatos olvasása mellett a tartalom követését a képanyag dinamikus váltásaival teszi élményszerűvé. Fotóalbuma nevében (*Gépkönyv*) és jókedvre sarkalló alcímével (*modern fém-munkás líra*) jelzi viszonyát a bemutatott kenőzsírszagú fémforgácsos világhoz. Néhol lírai, ismeretlen térképszerű tájakkal lep meg, máshol kopott gépalkatrészeinek rusztikus képeivel hökkent meg. Érzelmi kapcsolata mindvégig érezhető.

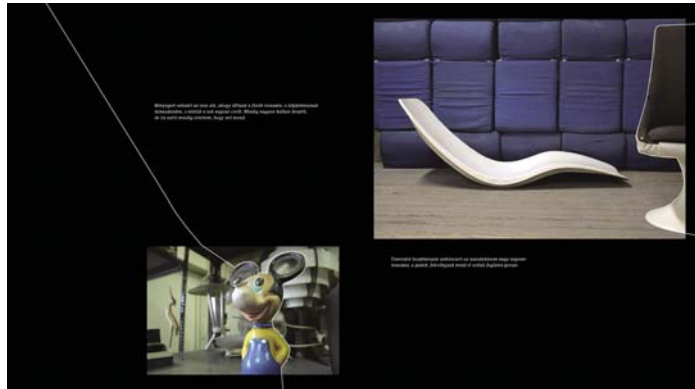
Talán plakáttervében is ez a jókedvű csipkelődő hang jelentkezik: színes csikokból vágott ritmikus kompozíciója igazán jól illeszkedik az *Urban gypsy* folklóros-fergeteges, mégis experimentálisnak tűnő hangzáshoz.

Szabó Péter fotóalbumában Erdőháti Áron képeihez használta fel Ottlik Géza szövegét. Címe: *storyboard*. Képei kiemelt részleteit vékony vonallal írta körül, amely a fotókból rendre kilép. Oldalpárjain a hatvanas évek fomalvilágának emblemikus tárgyai kerülnek furcsa viszonyba a jelen zsurnaliszta hangulatú pillanatfelvételeivel. Kísérletként biztató. Műalkotások elemzéséről szóló könyvtervében erőteljes színkódjaival vezeti az olvasót. Zenei posztere *dj. Krush*-t ajándékozta meg egy planetárium koncert jellegzetes képi háttérével.

Szafner Bea *A naprendszeren innen és túl* című könyvéhez szép, gondosan válogatott fotókat használt. A szöveg tipografikus szerkesztése feszes, átgondolt és a témához illően tárgyilagos. Kéthasábos elrendezésével, változatosságot ígérő képszerkesztéséhez illesztett jól artikulált képábráival az olvasó mindig megtalálja az utat és a válaszokat. Biztos azonban, hogy a fotóalbum tervezésében inkább kedveltelte. Molnár Mexi fotográfiái és – Weiss kurzíval szedett – flamenco dalai a temperamentumos fotók érzékiségéhez és a tánc dinamikájához igazodnak. Formalizmusának ereje visszahat a fekete-fehér képekre. Mindezt fokozza és jól egészíti ki a fotókba integrálódó füledt oramenti-

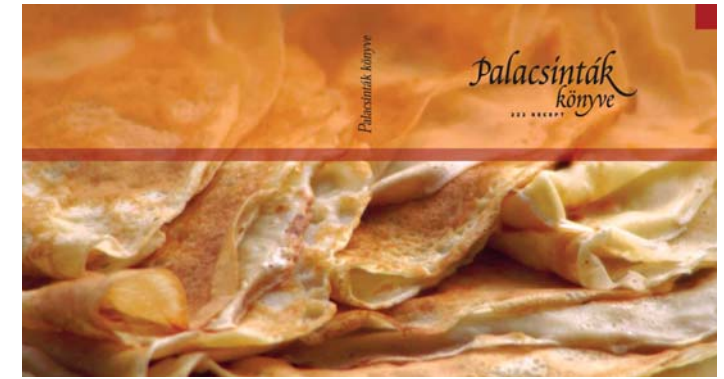
ka. Plakátja egy fotografikus Virginia Woolf portréra épülő Philip Glass poszter, amelynek fekete-fehérsége inkább asszociál a zongora látványára, mint a mű zeneiségére.

Szarka Judit kétszeresen is ingerel: könyvében saját készítésű palacsintáinak fotóit helyezte el, szándékosan, mivel a könyv sajátos palacsinta recept gyűjtemény. Sós és édes, különféle öntetekkel. Tálalásában a tipográfia következetes, a szöveg kiemelésével és tördelésével inkább ínycsemegeknek, nem a buzgó konyhatündéreknek készült. *Antique* című fotóalbuma – más három évfolyamtársához hasonlóan – a közeli múlt tárgyait mutatja be. Sajátos képein az Ecseri piacon látható bőséges kínálatból válogat egy melankolikus sorozatot, amelynek grafikai komponálásában a hosszabb-rövidebb sorokban alápergő szövegtöredékek a fo-

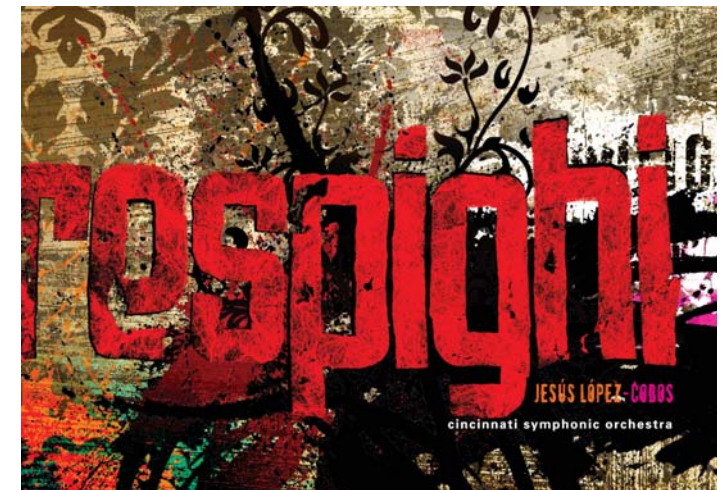
Fent: Szabó Péter *storyboard*-ja három oldalpárban. Szarka Judit *Tzumo* plakátja a zene hangulatára készült.

Szarka Judit receptes könyve saját fotóival hozza lázba mindazokat, akiket az ínycsiklandozó tipográfia mellett az ízes édességek sem hagynak hidegen. Az alsó képen egyéni színvilágát oltotta be zenei poszterébe.

tók hangulatához illesztett költői hangvételű idézetek. Plakátjai: mert többet is bemutatott, lírai rokonságot mutatnak fotóalbumával... Szakmai erényei közé sorolhatjuk, és dícsérhetjük érte, hogy felvállalta a vizsgakiállítás grafikai arculatának kialakítását.

Zajtai Orsolya útikönyvet kapott feladatként. Ez a Máltáról szóló képeskönyv sok ötletes részletében felülmúlta az előzményt. Ám minden bizonynál nála is a fotóalbum volt a szívesebben vállalt tervezés: *Road marking* című munkájához határos internetfotókat keresett. Feszített képein a közúti közlekedés immár meghatározó, markáns és világunkban általánossá vált autópálya jelzéseit, aszfaltra festett végtelenbe vezető szaggatott, sárga vonalszalagjait követhetjük. Szöveg alig, a közúti jelek grafikai elemeként az oldalpárok mindegyi-

kén főszereplők. Plakátterve is utazáshoz kapcsolódik:

Rammstein fehér/vörös puritán posztere az idősebbeknek monoton, kissé kraftwerkes hangulatot idéz.

A végző tipográfusok anyagából, a mérethez igazodó hálásabb illusztrációkat választot-

tam ki. A záróvizsga kiállítás sikerét bizonyítja, hogy látogatottsága messze felülmúlta a szokásos érdeklődést, amelyben talán szerepe van annak is, hogy a tervezetthez képest két hétig volt látható a Ponton Galériában. Búcsúzóul csak annyit: maradjatok a topon!